

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 1, 2, 3, 4, 7, 11, 15, 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO
PAPILDYMO 10² IR 15¹ STRAIPSNIAIS IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta į institucijų pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. spalio 25 d. išvada Nr. NV-2997	3. Projekto 5 straipsnyje (keičiamo Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje siūloma įvirtinti Bendrųjų miško reikmių finansavimo programoje sukauptų lėšų panaudojimą (reikmes, kurioms bus naudojamos valstybės biudžeto lėšos, surinktos iš privalomų 5 procentų atskaitymų). Vertinant nurodytą teisinį reguliavimą, pažymėtina, kad Konstitucinio Teismo 2002 m. sausio 14 d. ir 2002 m. liepos 11 d. nutarimuose konstatuota, kad <i>Konstitucijos 131 straipsnio 2 dalyje nurodytais įstatymais, numatančiais tam tikras išlaidas, negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigiama Vyriausybės konstitucinė teisė ir pareiga sudaryti valstybės biudžetą biudžetiniams metams ir Seimo konstitucinė teisė ir pareiga tvirtinti valstybės biudžetą biudžetiniams metams atsižvelgiant į esamą socialinę ir ekonominę padėtį, į visuomenės ir valstybės poreikius bei galimybes, į turimus ir numatomus gauti finansinius išteklius, valstybės įsipareigojimus, kitus svarbius veiksnius. Biudžetiniams metams planuojamos valstybės pajamos ir išlaidos gali būti numatytos tik įstatymu patvirtintame valstybės biudžete. Tam tikras išlaidas numatančiais kitais, ne valstybės biudžeto, įstatymais negalima reguliuoti santykių, kuriuos pagal Konstituciją galima reguliuoti tik valstybės biudžeto įstatymu. Įstatymuose išlaidas galima numatyti tik konkrečiai apibrėžtam, visuotinai svarbiam tikslui pasiekti per įstatymo nustatytą laiką ir tik tada, kai šių reikmių negalima patenkinti per vienus biudžetinius metus, tačiau juose <u>negali būti numatomos išlaidos valstybės nuolatinėms funkcijoms vykdyti ar visuomenės kasdienėms reikmėms finansuoti.</u></i> Papildomai pažymėtina, kad dėl specialiųjų programų įtvirtinimo ne valstybės biudžetą reglamentuojančiuose	Atsižvelgta iš dalies. Iš Projektu keičiamo Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalies išbraukti 11 (atstovavimui Lietuvai tarptautinėse miškų ūkio srities organizacijose) ir 18 (programos lėšų administravimui) punktai - jų atsisakyta. Tačiau 13 punktas (Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų vykdomų funkcijų miškų tvarkymo srityje atlikimui) <u>paliekamas dėl šių priežasčių:</u> Aplinkos ministerijai pavaldžioms įstaigoms funkcijos miškų tvarkymo srityje yra deleguotos Miškų įstatymu. Vienintelė institucija, finansuojama iš Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos, - Valstybinė miškų tarnyba, kuri tiesiogiai susijusi su miškų tvarkymu ir jos funkcijos, aiškiai įvardintos Miškų įstatyme, yra susijusios su bendrosiomis miško reikmėmis: miškų kadastro tvarkymas; patikimos informacijos apie miškus užtikrinimas (jos pagrindu priimami su miškų tvarkymu susiję sprendimai); valstybinės miškų inventorizacijos atrankos metodu vykdymas (jos pagrindu priimami miškų politikos sprendimai); miško sanitarinės apsaugos visų nuosavybės formų miškuose koordinavimas; miško genetikos, selekcijos, miško dauginamosios medžiagos priemonių šalies mastu koordinavimas; ŠESD balanso LULUCF (žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės) sektoriuje nustatymas ir kt. Valstybinė miškų tarnyba nuo pat jos sukūrimo 2010 m. buvo finansuojama Bendrosios miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšomis. Atkreiptinas dėmesys, kad ir Valstybės kontrolė, atlikusi auditą, nepasiūlė šios įstaigos nefinansuoti iš šios programos. Paminėtina ir tai, kad jos išlaikymui kasmet iš Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos skiriama apie 4 mln. eurų, tuo pačiu taip nėra papildomai apkraunamas bendrasis valstybės biudžetas.

	įstatymuose ir dėl Vyriausybės kompetencijos apribojimų Vyriausybė 2019 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 520 „Dėl kreipimosi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą“ yra kreipusi į Konstitucinį Teismą, kad, be visų kitų įstatymų, būtų ištirta ir Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalis (keičiama Projektu). Manytina, kad atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo išaiškinimus, bet kuriuo atveju specialios programos lėšomis negali būti finansuojamos nuolatinės valstybės funkcijos, taip pat mokami atlyginimai ir atliekami kiti mokėjimai biudžetinės įstaigos ir (ar) valstybės įmonės darbuotojams, finansuojamos bei padengiamos jų veiklos sąnaudos. Dėl minėtos priežasties, kaip prieštaraujantys Konstitucinio Teismo išaiškinimams, turėtų būti iš Projektu keičiamo Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalies išbraukti 11, 13 ir 18 punktai (jų atsisakyta).	
	7. Siekiant neriboti Vyriausybės konstitucinių įgaliojimų – tvarkyti krašto reikalus ir spręsti dėl ūkinės veiklos teisinio reguliavimo keitimo, siūlytina Projekto 8 straipsnyje atsakyti konkrečios institucijos (Valstybinė miškų tarnybos) pavadinimo nurodymo.	Neatsižvelgta. Konkrety institucija, nurodyta Projekto 8 straipsnyje, yra Valstybinė miškų tarnyba, kuri išduoda Leidimą naudoti miško dauginamąją medžiagą. Valstybinės miškų tarnybos funkcijos nurodytos Miškų įstatymo 5 straipsnio 3 dalyje, ši institucija taip pat minima 9¹ straipsnyje. Įstatyme nurodžius konkrečią instituciją, tampa aiškesnis įstatymo nuostatų turinys.
	12. Siekiant spręsti su galiojančiu Miškų įstatymo taikymu susijusias problemas bei kitus neaiškumus, ir siekiant tinkamai įgyvendinti teisėkūros aiškumo principą, siūlytina įvertinti, ar neturėtų būti koreguojama dabar galiojanti Miškų įstatymo 23 straipsnio 2 dalis – aiškiau reglamentuojant valstybinių miškų pareigūnų teisę (ir kartu pareigą) teikti ieškinius dėl neteisėta veika padarytos žalos atlyginimo, kai žala padaroma valstybiniais miškams – nepriklausomai nuo	Neatsižvelgta. Siūlymas nesusietas su teikiamo projekto tikslais ir apimtimi. Pripažįstame, kad siūlymas svarstytinas, tačiau atkreipiame dėmesį, kad šiuo metu Seime yra svarstomas Miškų įstatymo Nr. I-671 2, 5, 6 ir 23 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projektas (kartu su kitais aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės sistemą numatančiais tobulinti įstatymų projektais), kuriame numatoma keisti 23 straipsnio 2 dalį, taip pat numatoma atsisakyti

to, ar nurodytą mišką (žemės sklypus) atitinkama institucija valdo patikėjimo teise ar ne.	valstybinių miškų pareigūnų statuso.
13. Nors Projekto rengėjas keičia galiojančio Miškų įstatymo 11 straipsnio atitinkamas nuostatas, tačiau turėtų būti iš esmės peržiūrėtas miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis mechanizmas. Miškų įstatymo 11 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad <i>miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis turi būti suplanuotas vietovės lygmens bendruosiuose planuose arba specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose, arba detaliuosiuose planuose, arba žemės valdos projektuose</i>. Tačiau santykis tarp teritorijų planavimo dokumento sprendinių ir miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis procedūrų Miškų įstatyme nėra tinkamai sureglamentuotas. Pažymėtina, ir tai, kad pagal galiojančias teisės aktų nuostatas šiuo metu bandoma įtvirtinti ydingą teisinę praktiką, kai, pvz. Vyriausybei patvirtinus teritorijų planavimo dokumentą su sprendiniais, nustatančiais miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis, po to Vyriausybei tenka pareiga dar kartą (formaliai) priimti sprendimą dėl miško žemės pavertimo (nesudarant galimybės iš viso spręsti dėl paverčiamų kitomis naudmenomis plotų – iš esmės toks teisės aktas tampa formalus ir sukuria nereikalingą teisėkūrinę naštą Vyriausybei). Pastebėtina ir tai, kad miško žemės plotus kartu su schemomis parengia ir kompensaciją apskaičiuoja Valstybinė miškų tarnyba, o Vyriausybei tokiu atveju „tenka“ pareiga tik „perpatvirtinti“ nurodytos institucijos pateiktus dokumentus (pažymas su juose pateikta informacija). Siūlytina tokio ydingo teisinio reguliavimo atsisakyti, aiškiau – Projekte reglamentuojant miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis procedūras, atsisakant perteklinių kai kurių institucijų dalyvavimo (reikalavimo priimti formalius sprendimus).	Neatsižvelgta. Siūlymas nesusietas su teikiamo projekto tikslais ir apimtimi. Pripažįstame, kad siūlymas svarbus, tačiau jo įvertinimui reikalinga platesnė diskusija. Siūlome šį klausimą svarstyti atskirai, nesiejant jo su teikiamu įstatymo projektu.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2019 m. spalio 14 d. raštas Nr. 4-01-8771	1.1.2. Projekte numatoma, kad Programos lėšos bus naudojamos Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų vykdomoms funkcijoms miškų tvarkymo srityje atlikti, tačiau minėtos formuluotės turinys yra abstraktus, gali būti suvokiamas itin plačiai, pavyzdžiui, kad Programos lėšomis bus finansuojama Aplinkos ministerijai pavaldžių biudžetinių įstaigų, galimai specialiai įsteigtų Projekte numatomoms funkcijoms vykdyti, veikla. Šiuo atveju svarstytina, ar Programos lėšų naudojimas tokių įstaigų (kurios finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų) veiklai finansuoti gali būti prilyginamas bendrųjų miškų reikmių tenkinimui.	Neatsižvelgta. Aplinkos ministerijai pavaldžioms įstaigoms funkcijos miškų tvarkymo srityje yra deleguotos Miškų įstatymu. Vienintelė institucija, finansuojama iš Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos, - Valstybinė miškų tarnyba, kuri tiesiogiai susijusi su miškų tvarkymu ir jos funkcijos, aiškiai įvardintos Miškų įstatyme, yra susijusios su bendrosiomis miško reikmėmis: miškų kadastro tvarkymas; patikimos informacijos apie miškus užtikrinimas (jos pagrindu priimami su miškų tvarkymu susiję sprendimai); valstybinės miškų inventorizacijos atrankos metodu vykdymas (jos pagrindu priimami miškų politikos sprendimai); miško sanitarinės apsaugos visų nuosavybės formų miškuose koordinavimas; miško genetikos, selekcijos, miško dauginamosios medžiagos priemonių šalies mastu koordinavimas; ŠESD balanso LULUCF (žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės) sektoriuje nustatymas ir kt. Valstybinė miškų tarnyba nuo pat jos sukūrimo 2010 m. buvo finansuojama Bendrosios miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšomis. Atkreiptinas dėmesys, kad ir Valstybės kontrolė, atlikusi auditą, nepasiūlė šios įstaigos nefinansuoti iš šios programos. Paminėtina ir tai, kad jos išlaikymui kasmet iš Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos skiriama apie 4 mln. eurų, tuo pačiu taip nėra papildomai apkraunamas bendrasis valstybės biudžetas.
---	---	---

1.2. Pagal minėtas Projekto nuostatas Programos lėšas administruos ir jų naudojimo tvarką nustatys Aplinkos ministerija, tačiau esminiai šių nuostatų įgyvendinimo principai Projekte neatskleidžiami. Šiuo atveju objektyviai antikorupciniu požiūriu negalima įvertinti Projekto nuostatų, tačiau kai kurios iš jų gali būti vertinamos kaip rizikingos antikorupciniu požiūriu, pavyzdžiui: Programos lėšų administravimo ir panaudojimo tvarkos reglamentavimo teisė yra suteikiama Aplinkos ministerijai; <u>administravimo funkcijų vykdymas bus finansuojamas iš Programos lėšų</u>; atskirų Programos tikslų įgyvendinime tiesiogiai dalyvaus Aplinkos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos, tokia veikla taip pat bus finansuojama iš Programos lėšų; <u>Programos lėšos galės būti naudojamos kitoms „bendrosioms miško reikmėms“, kurių turinys Projekte neapibrėžiamas ir t. t.</u> Specialiųjų tyrimų tarnybos nuomone, siekiant teisinio aiškumo ir išvengiant nepagrįstų interpretacijų Projekte turėtų būti aiškiai atskleistas „bendrųjų miško reikmių“ turinys (atitinkamai tikslinant Programos lėšų naudojimo tikslus) ir, siekiant išvengti nepagrįsto ir neracionalaus Programos lėšų naudojimo, nustatomas principas, kad iš Programos gali būti finansuojamos priemonės, tiesiogiai ir glaudžiai susijusios su miškų ūkio veikla ir visuomenės interesų tenkinimu. Be to, atsižvelgdami į Projekte siūlomo įstatymo svarbą šaliai ir visuomenei, siūlome apsvarstyti, ar Programos lėšų naudojimo klausimai (lėšų panaudojimo kontrolės procedūros; finansavimo kai kurioms priemonėms įgyvendinti nustatymo principai (proporcijos); prioritetinių priemonių nustatymas, finansavimas ir t. t.) neturėtų būti plačiau atskleidžiami Projekte ar kituose įstatyminio lygmens teisės aktuose (pavyzdžiui, Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšų šaltiniai ir jų naudojimo tvarka reglamentuojami atskiru įstatymu).	Atsižvelgta iš dalies. Manome, kad esminiai programos administravimo principai (lėšų šaltiniai, baigtinis reikmių sąrašas) yra atskleisti Miškų įstatyme, o programos administravimo detalizavimas atskleidžiamas aplinkos ministro tvirtinamame Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšų planavimo, skyrimo ir naudojimo tvarkos apraše. Pažymėtina, kad ši tvarka subalansuota derinant visuomenės interesą ir socialinių partnerių lūkesčius - administravimo procese dalyvauja ir socialiniai partneriai. Būtinieji reikalavimai yra integruoti ne į atskirą įstatymą, o į bendrąjį Miškų įstatymą, tačiau administravimo detalizavimas įstatymu deleguojamas aplinkos ministrui. Taip pat pažymėtina, kad peržiūrėtos projektu keičiamo Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje pateiktos bendrosios miško reikmės – išbrauktos tokios projekte siūlytos reikmės kaip „atstovavimas Lietuvai tarptautinėse miškų ūkio srities organizacijose“, „programos lėšų administravimas“, „kitos bendrosios miško reikmės“. Patikslintos kai kurios reikmės (vietoje „miškotvarkai“ – „miškų inventorizavimui, apskaitai, stebėsenai, miškų tvarkymo schemų rengimui“).
---	--

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2019-09-10 raštas Nr. (1.6E)-2T-904	1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2019 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 520 kreipėsi į Konstitucinį Teismą, siekdama išsklaidyti abejones dėl kai kurių su valstybės biudžeto formavimu susijusių įstatymų nuostatų (įskaitant ir MĮ 7 str. 2 d. nuostatas) konstitucingumo. Įvertinant tai, svarstyta, ar nesulaukus Konstitucinio Teismo išvadų dėl minėto prašymo, tikslinga ir derama Vyriausybės iniciatyva siūlyti plėsti galimas lėšų, gautų iš privalomų atskaitymų, naudojimo sritis (Projekto 5 str.).	Neatsižvelgta. Aplinkos ministerija įstatymo projekto 5 straipsnį parengė įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, 1.5.4. darbo 6 priemonę dėl Miškų įstatymu įtvirtintos bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo sistemos pakeitimo, siekiant geriau išsaugoti visuomenei svarbias miško ekosistemų paslaugas, racionaliau ir tikslingiau panaudoti bendrosioms miškų ūkio reikmėms tenkinti skirtas tikslines valstybės biudžeto lėšas.
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2019-09-10 raštas Nr. (19.3-19E)3-1286	Siūlome papildyti Projekto 7 straipsnyje keičiamą Miškų įstatymo 11 straipsnį nauja 13 dalimi: „13. Kai miško žemėje, kuri neapaugusi mišku, projektuojami ir įrengiami nauji energetikos objektai ir įrenginiai, kurie pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą ir Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymą laikomi kilnojamaisiais daiktais, miško žemė kitomis naudmenomis neverčiama.“	Neatsižvelgta. Siūlymas nesusietas su teikiamo projekto tikslais ir apimtimi. Pripažįstame, kad siūlymas svarbus, tačiau jo įvertinimui reikalinga platesnė diskusija. Siūlome šį klausimą svarstyti atskirai, nesiejant jo su teikiamu įstatymo projektu. Taip pat manome, kad siūlomą pakeitimą būtina įvertinti kitų šiuo metu jau nustatytų išimtinių miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejų kontekste.
AB „Energijos skirstymo operatorius“ 2019-09-05 raštas Nr. 19KR-SD-8346	Siūlome papildyti Projekto 7 straipsnyje keičiamą įstatymo 11 straipsnį nauja 13 dalimi: „13. Kai miško žemėje, kuri neapaugusi mišku, projektuojami ir įrengiami nauji energetikos objektai ir įrenginiai, kurie pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą ir Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymą laikomi kilnojamaisiais daiktais, miško žemė kitomis naudmenomis neverčiama.“	Neatsižvelgta. Siūlymas nesusietas su teikiamo projekto tikslais ir apimtimi. Pripažįstame, kad siūlymas svarbus, tačiau jo įvertinimui reikalinga platesnė diskusija. Siūlome šį klausimą svarstyti atskirai, nesiejant jo su teikiamu įstatymo projektu. Taip pat manome, kad siūlomą pakeitimą būtina įvertinti kitų šiuo metu jau nustatytų išimtinių miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis atvejų kontekste.
Privačių miškų savininkų asociacijos 2019-09-09 raštas ir 2019 m. lapkričio 8 d. raštas	Prašome projekte sumažinti maksimalų biržės plotą nuo 8 ha iki 4 ha. Pakeisti 3 straipsnio 5 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip: „1) A – normalaus kirtimo amžiaus ūkiniai miškai. Ūkininkavimo tikslas – laikantis aplinkosaugos reikalavimų, formuoti produktyvius medynus, nepertraukiamai tiekti medieną. Plynųjų pagrindinių miško kirtimų, išskyrus plynuosius sanitarinius miško kirtimus, biržės plotas negali būti didesnis kaip 8 4 hektarai, o regioniniuose parkuose – ne didesnis kaip 1 hektaras. Nacionaliniuose parkuose	Neatsižvelgta. Projektas kompromisinis, parengtas siekiant mažesnio plynųjų miško kirtimų kiekio, tačiau šiuos kirtimus ar jų plotus pirmiausia ribojant biologinės įvairovės požiūriu vertingiausiuose miškuose, ypač esančiuose saugomose teritorijose, taip pat siekiant išlaikyti kuo optimalesnį sukauptos medienos ir jos prieaugio panaudojimą <u>nenustatant perteklinių apribojimų likusiuose šalies miškuose ir sudarant prielaidas juose racionaliui miško išteklių naudojimui.</u>

	Draudžiami plynieji pagrindiniai miško kirtimai draudžiami nacionaliniuose parkuose, išskyrus pelkinių ir užmirkusių augaviečių medynus. Valstybiniuose parkuose atvejinių pagrindinių miško kirtimų biržės plotas negali būti didesnis kaip 6 hektarai.	
	Projekto 3 straipsniu mažinami biržės plotai. Tačiau plynųjų kirtimų biržių plotai, pagal galiojantį įstatymą, yra numatyti parengtuose, patvirtintuose ir šiuo metu galiojančiuose miškotvarkos projektuose. Šių miškotvarkos projektų parengimas tiek iš privačių miškų savininkų, tiek iš VĮ „Valstybinių miškų urėdija“ pareikalavo nemažų finansinių išteklių. Priėmus tokį Projektą, privačių miškų savininkų, kaip ir VĮ „Valstybinių miškų urėdija“ miškotvarkos projektai turėtų būti keičiami. Preliminariais skaičiavimais projektų perdarymas kainuotų apie 4-5 milijonus eurų. Manome, kad tai būtų nepagrįstai didelė našta. Todėl siūlome Projekte numatyti pereinamąjį laikotarpį, papildyti Projektą formuluote, kad sumažinti kirtimų biržių plotai privalomi rengiant naujus miškotvarkos projektus, o kirtimai pagal iki įstatymo įsigaliojimo parengtus miškotvarkos projektus būtų leidžiami, jei juose suprojektuoti ir patvirtinti biržių plotai neviršija iki šio įstatymo priėmimo nustatytų maksimalių biržių plotų, kitaip tariant įstatyme nustatyti maksimalūs biržių plotai taikomi po šio įstatymo įsigaliojimo rengiamiems vidinės miškotvarkos projektams. Tai leistų sklandžiai ir su minimaliais kaštais pereiti prie kitokio ūkininkavimo miške. Manome, kad miškotvarkos pakeitimų kaštai turi būti pateikti aiškinamajame rašte, tuo informuojant Vyriausybę ir Seimą apie galimas pasekmes.	Atsižvelgta iš dalies. Plynųjų pagrindinių kirtimų biržės plotas numatomas mažinti tik III miškų grupėje (nuo 5 ha iki 3 ha). Situacija, kaip elgtis privačių miškų savininkams įvykus pasikeitimams, dėl kurių miškas vidinės miškotvarkos projekte arba Leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, aptarta Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-1055, 23 punkte. Jame nustatyta, kad pakeitus miškų grupę ar įvykus kitiems pasikeitimams, dėl kurių miškas vidinės miškotvarkos projekte arba Leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, privačių miškų savininkams, kurių miškuose įvyko šie pasikeitimai, kompensuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1578 patvirtintu Kompensacijų privataus miško savininkams ir valdytojams, kurių valdose steigiamą naują saugoma teritoriją, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą, apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašu. <u>Jei biržės ekonominės vertės sumažėjimo ar praradimo negalima kompensuoti šiuo ar kitais įstatymų nustatytais būdais, Leidimai kirsti mišką privačių miškų savininkams išduodami ir miškas kertamas vadovaujantis miškotvarkos projekto patvirtinimo metu galiojusiais teisės aktais.</u>
	Dėl Projekto 5 straipsnio, kuriuo keičiamas įstatymo 7 straipsnis. Kadangi Bendrųjų miško reikmių finansavimo programos lėšas sudaro tiek iš valstybinių, tiek iš privačių miškų gautos lėšos, siūlome projekte numatyti, kad administruojant šias lėšas dalyvauja ir privačių miškų savininkų atstovai.	Neatsižvelgta. Projekte, kaip ir dabar galiojančiame įstatyme, nustatyta, kad Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšas administruoja ir jų naudojimo tvarką nustato Aplinkos ministerija. Aplinkos ministras savo įsakymu tvirtina Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšų planavimo, skyrimo ir naudojimo tvarką ir tvirtina programos lėšų naudojimo tarybą, tuo pačiu priimdamas sprendimą dėl valstybinių miškų valdytojų ar

		privatinių miškų savininkų savivaldos organizacijų atstovų dalyvavimo šiame procese. Atkreipiame dėmesį, kad privačių miškų savininkus vienijančių organizacijų atstovai programos lėšų naudojimo taryboje jau ir dabar dalyvauja (stebėtojų teisėmis), o valstybinių miškų atstovų joje nėra.
	Aplinkos ministerijos parengtas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas Nr. XIII-2166, priimtas 2019 m. birželio 6 d., įsigaliosiantis 2020 m. sausio 1 d., kurio 10 straipsnis apribojimų įsigaliojimą sieja su jų tinkamu įregistravimu (<i>10 straipsnio 2 dalis „2. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos Nekilnojamojo turto registre įregistruotam žemės sklypui (jo daliai) taikomos nuo žymos apie nustatytas šiame įstatyme nurodytas teritorijas žemės sklypo registro įrašė padarymo dienos,“</i>). Šiuo metu galiojantis Žemės įstatymas (22 straipsnio 12 dalis) taip pat kategoriškai nustato, kad <i>Nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos konkrečiam žemės sklypui taikomos nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą.</i> Siekiant suvienodinti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Žemės įstatyme ir Miškų įstatyme numatytų apribojimų įsigaliojimą, kad būtų išvengta teisinio neaiškumo, siūlome taisyti Miškų įstatymo 10 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teises saugo įstatymai. Pažeistos teisės turi būti atkuriamos, o padaryti nuostoliai atlyginami įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Miško valdytojų, savininkų ir naudotojų teisės gali būti apribotos įstatymų nustatyta tvarka visuomenės, aplinkos bei miško apsaugos interesais. Miško naudojimo apribojimai įsigalioja nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos.“	Neatsižvelgta. Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro paskirtis yra kaupti ir išviešinti duomenis apie nekilnojamuosius daiktus, nuosavybės bei kitas daiktines teises į šiuos daiktus, šių teisių suvaržymus, įstatymų nustatytus juridinius faktus. Atitinkamų duomenų įrašymas į kadastrą ar registrą nėra laikomas atitinkamos teisės atsiradimo ar jos apribojimo pagrindu, nes tai yra tik valstybės siekis išviešinimo būdu užtikrinti teisių apsaugą, suteikiant patikimą ir teisėtai gautą informaciją apie teisių pasikeitimus bei jų suvaržymus. Atsižvelgus į tai, manome, kad siūlomas reguliavimas prieštarautų Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro paskirčiai. Pažymėtina, kad visi apribojimai nuosavybės teisei paprastai nustatomi atitinkamais teisės aktais, todėl išskirtinio teisinio reguliavimo nustatymas miško savininkams, kad jiems apribojimai įsigaliotų tik nuo jų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos, taip pat prieštarautų konstituciniam visų asmenų lygybės principui bei neatitiktų teisėkūros sistemiškumo principo.

Projekte pateiktas kompensavimo mechanizmas neturi jokio loginio ryšio su negautomis pajamomis. Nepaaiškinama, kodėl kompensacijos dydis turi būti siejamas su banko palūkanomis, o esant minusinėms banko palūkanoms kompensacija nemokama. Manome, kad reglamentavimas, kai asmuo paveldėję mišką už kurį buvo mokamos kompensacijos, jų nebegauna, nes pasikeitė savininkas (Citata iš įstatymo *Jeigu nuosavybės teisės į miško žemę buvo įgytos vėliau, kompensacijos <...> nemokamos*") prasilenkia su teisėtų lūkesčių principu ir nedaro garbės valstybei siekiančiai visais įmanomais būdais išvengti pareigos kompensuoti už nustatytus apribojimus. Siekdami aiškiai ir skaidriai reglamentuoti kompensavimo procesą Siūlome projekto 6 straipsnį dėl papildymo 10² straipsniu išdėstyti taip:

6 straipsnis. Įstatymo papildymas 10² straipsniu

Papildyti įstatymą 10² straipsniu:

10² straipsnis. Kompensacijos privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus

1. Kompensacijos už saugomose teritorijose, taip kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, esančiose miško valdose arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose esančioje miško žemėje nustatytus veiklos apribojimus išmokamos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka.

2. Už ne saugomose teritorijose esančiose miško valdose arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose esančioje miško žemėje nustatytus veiklos apribojimus dėl nustatytų veiklos apribojimų privačių miškų savininkams pagal šį įstatymą išmokamos vienkartinės arba kasmetinės kompensacijos.

3. Vienkartinės kompensacijos išmokamos privačių miškų savininkams, kurių miško valdose arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose esančioje miško žemėje po nuosavybės teisių įgijimo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą įrašomi

Neatsižvelgta.

Siūloma iš esmės keisti kompensavimo už veiklos apribojimus principus. Tokių esminių principų peržiūrėjimas ir keitimas reikalauja atskirų, platesnių ir išsamesnių diskusijų, taip pat ir kitų įstatymų, reglamentuojančių kompensacijas, įvertinimo. Taip pat tai reikšmingai keistų valstybės biudžeto poreikį, todėl negali būti vertinama skubotai. Taip pat pažymėtina, kad projekte numatytas kompensavimo mechanizmas už veiklos apribojimus ne saugomose teritorijose esančiuose miškuose yra beveik analogiškas Saugomų teritorijų įstatyme reglamentuotam kompensavimo mechanizmui už apribojimus saugomose teritorijose. Todėl kompensavimo principų keitimas turėtų būti sprendžiamas kompleksškai.

apribojimai, uždraudžiantys brandžių medynų kirtimus. Kompensuojamos pajamos, kurios galėjo būti gautos pardavus medieną rinkoje, atimant iš jų vidutines medienos ruošos sąnaudas, pridedant medienos prieaugio, kuris galėtų būti užaugintas miško valdoje po brandžių medynų iškirtimo ir miško atkūrimo per 25 metus vertę. Kompensacija apskaičiuojama taikant vidutines medienos rinkos kainas ir vidutines medienos ruošos sąnaudas tais metais, kai privataus miško savininkas pateikia prašymą apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją. Privataus miško savininkas prašymą dėl kompensacijos gali teikti nuo apribojimų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos, bet ne anksčiau kaip tais metais, kai miškas pasiekia pagrindinių kirtimų amžių, taikytą po apribojimų nustatymo ir įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą. Apribojimai taikomi tik jei jie įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastre ir Nekilnojamojo turto registre. Jeigu nuosavybės teisės į miško žemę buvo įgytos vėliau, negu Nekilnojamojo turto kadastre ir Nekilnojamojo turto registre buvo nustatyti apribojimai, kompensacijos už nustatytus apribojimus nemokamos (išskyrus atvejį, kai miško žemė įgyjama paveldėjimo būdu).

4. Kasmetinės kompensacijos išmokamos privačių miškų savininkams, kurių miško valdose arba ne miškų ūkio paskirties žemės sklypuose esančioje miško žemėje po nuosavybės teisių įgijimo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą įrašomi apribojimai, atidedantys vėlesniam laikui brandžių medynų kirtimus arba reikalaujantys dalį kirstinų medžių palikti neiškirstų kirtimų atidėjimo laikotarpiui. Kompensuojamos negautos pajamos einamaisiais metais, kurios skaičiuojamos nuo negautų pajamų, kurios galėjo būti gautos iškirtus kirstinus medžius ir pardavus medieną rinkoje, atimant iš jų vidutines medienos ruošos sąnaudas. Negautos pajamos apskaičiuojamos taikant

	vidutines medienos rinkos kainas ir vidutines medienos ruošos sąnaudas tais metais, kai privataus miško savininkas pateikia prašymą apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją. Privataus miško savininkas prašymą dėl kompensacijos gali teikti nuo apribojimų įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos, bet ne anksčiau kaip tais metais, kai miškas pasiekia pagrindinių kirtimų amžių, taikytą po apribojimų nustatymo ir įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą. Apribojimai taikomi tik jei jie įregistruoti Nekilnojamojo turto kadastre ir Nekilnojamojo turto registre. Jeigu nuosavybės teisės į miško žemę buvo įgytos vėliau, negu Nekilnojamojo turto kadastre ir Nekilnojamojo turto registre buvo nustatyti apribojimai, kompensacijos už nustatytus apribojimus nemokamos (išskyrus atvejį, kai miško žemė įgyjama paveldėjimo būdu).	
Lietuvos laisvosios rinkos instituto 2019-09-06 raštas Nr. 1.16-48	Projektu būtų nepagrįstai plečiamas Programos lėšų panaudojimas žemės plotams įsigyti valstybės nuosavybėn, o tai prieštarauja savininkų interesams (Dabar miško valdytojams nustatyti privalomieji 5 procentų atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką (toliau – Atskaitymai) yra naudojami bendrosioms miškų ūkio reikmėms ir gamtotvarkos priemonėms miškuose finansuoti, pvz., miškų inventorizavimui, miškotvarkos projektams rengti, miško priešgaisrinės apsaugos sistemai organizuoti ir išlaikyti, stichinių nelaimių padariniams ir masinių ligų bei kenkėjų židiniams likviduoti, miško mokslo ir projektavimo darbams ir pan. Taigi pagal dabar galiojančią tvarką, Programos lėšų naudos gavėjai yra miško valdytojai (savininkai), tenkinami bendri miškų valdytojų interesai. Projektu plečiama bendrųjų miško reikmių samprata: Programos lėšas siūloma naudoti ne tik stichinių nelaimių likvidavimui, bet ir įsigijant žemės plotus valstybės nuosavybėn, konkrečiai: naujų miškų įveisimui skirtos žemės įsigijimui valstybės nuosavybėn ir žemės sklypų, kuriuose yra ekologiniu požiūriu vertingų miško buveinių, įsigijimui valstybės nuosavybėn. Visų pirma, Projektu siūlomi pakeitimai neatitinka lėšų panaudojimo esmės, t.y. miškų priežiūros užtikrinimo. Priėmus Projektą, būtų nepagrįstai plečiamas Programos lėšų naudos gavėjų ratas, t.y. dabar naudos gavėjai yra miškų valdytojai, savininkai, o priėmus Projektą ir	Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšos naudojamos bendriesiems miškų interesams tenkinti. Šios programos lėšų naudos gavėjai yra ne tik miško valdytojai, bet ir valstybė. Kai privati miško valda įsigyjama valstybės nuosavybėn konkrečiai funkcijai, kuri svarbi viešajam interesui tenkinti, užtikrinti, ji patikėjimo teise bus perduota valdyti (ir tvarkyti, ir prižiūrėti) valstybinių miškų urėdijai, tačiau tie įsigyti didelės gamtinės vertės miškai dėl juose nustatytų svarbių tikslų ir su tuo susijusių apribojimų iš esmės nedalyvaus medienos rinkoje, kaip ir žemės plotai, kurie įsigyti naujiems miškams įveisti. Ir todėl valstybinių miškų valdytojui nesuteiks jokio konkurencinio pranašumo lyginant su privačių miškų savininkais. Priešingai, naujai įveisti miškai pirmuosius 20-30 metų nuo jų įveisimo generuos tik kaštus, o gamtotvarkos priemonių vykdymas ekologiniu požiūriu vertingose miško buveinėse negeneruos pelno, o bus ekonomiškai nuostolingas. Ir taip, įveisiant naujus miškus ir apsaugant ekologiniu požiūriu vertingas miško buveines, yra siekiama visuomenei svarbių tikslų. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad kompensacijų už veiklos apribojimus ne saugomose teritorijose

leidus Programos lėšas naudoti naudos gavėjų nebus įmanoma identifikuoti, naudą patirs valstybė ir visuomenė, be to, valstybės sprendimu. Įveisiant naujus miškus ir apsaugant ekologiniu požiūriu vertingas miško buveines yra siekiama visuomenei svarbių tikslų, o ne kuriama nauda miško valdytojams (priešingai – jų interesams kenkiama). Antra, Valstybei įgijus mišką nuosavybės teise jis skiriamas valdyti Valstybinių miškų urėdijai (toliau – VMU). Taigi privačių miškų valdytojų sąskaita, per Programos lėšas, būtų didinamas VMU turtas. Šiuo požiūriu Programos lėšų panaudojimo plėtimas neder su sąžiningos konkurencijos apsauga ir skatinimu. Atsižvelgiant į tai, Projektu siūlomi pakeitimai sistemiskai neder su galiojančia tvarka, nes yra nustatomos kitarūšės Programos panaudojimo reikmės, t.y. lėšos bus leidžiamos ne miškams tvarkyti, o papildomai jiems pirkti.) būtų nepagrįstai plečiamas Bendrųjų miško reikmių finansavimo programos lėšų panaudojimas kompensacijoms išmokėti (projektu numatoma, kad kompensacijos už valstybės numatytus privačių savininkų nuosavybės teisės ribojimus būtų kompensuojamos iš pačių Valdytojų atskaitymų. Toks reguliavimas neatitinka proporcingumo ir protingumo principų, be to, reguliavimas siūlomas nevertinant programos lėšų pakankamumo kompensacijoms išmokėti, nes projekto lydimuosiuose dokumentuose nėra pateikiami galimų kompensacijų dydžių skaičiavimai. Projekto reikalavimas kompensuoti išlaidas yra neproporcingas, nes, priešingai negu implikuoja Programos esmė, lėšos būtų naudojamos ne bendruomenės interesų užtikrinimui, o specifinių valstybės sprendimų patenkinimui, kurių naudos gavėjai yra neidentifikuojami, t.y. nauda yra nukreipta į visuomenę, o ne į subjektus, kurie sunaudoja Programos lėšas, o kurių skyrimo pagrindas priklausytų nuo valdžios valios. Kaip teigiama Projekto lydimuosiuose dokumentuose, Projektu siekiama nustatyti kompensavimo privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus miškuose, esančiuose ne saugomose teritorijose, tvarką, kadangi šiuo metu galiojantys teisės aktai (Saugomų teritorijų įstatymas) numato kompensacijas tik už saugomose teritorijose numatytus veiklos apribojimus. Bendra kasmet į Programą sumokama suma siekia apie 10-13 mln. Numatoma, kad kompensavimui bus skiriama iki 100 tūkst. eurų kasmet. O pagal kitus AM skaičiavimus, už esamus ir naujai planuojamus draudimus bei apribojimus atsirandantiems nuostoliams kompensuoti vien tik privačių miškų savininkams reikėtų iš viso išmokėti apie 700 mln. eur. Tačiau projekto lydimuosiuose dokumentuose nėra detalizuojamas planuojamų kompensacijų dydis);	esančiuose miškuose dydis yra aptartas aiškinamajame rašte, o minimas 700 mln. eurų dydis yra paimtas iš pažymos, kuri buvo rengta ne šiam projektui, ne šiam klausimui ir daugiamilijoninės sumos pateiktos hipotetiškai skaičiuojant, kas būtų, jei veiklos apribojimai būtų taikomi visoms inventorizuotoms EB svarbos natūralioms miško buveinėms, o projekte kompensacijos numatytos už visai kitus apribojimus visai kitiems objektams.
--	--

Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos 2019-10-17 raštas Nr. 67	Siūloma projekte 2 straipsnį papildant 7 dalimi sąvoką „medžių rūšies kilmės rajonas“ apibrėžti taip: „Medžių rūšies kilmės rajonas – geografinė klimatinė teritorija, kurioje auga vienodų ar artimai vienodų struktūrinių požymių atitinkamos medžių rūšies populiacijos“. Įterpiama frazė „jeigu reikia, atsižvelgiant į aukštį virš jūros lygio“ yra perteklinė.	Neatsižvelgta. Apibrėžtis suderinta su 1999 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyvoje 1999/105/EB pateikta medžių rūšies kilmės rajono apibrėžtimi, kuri turi būti taikoma ir suprantama visose šalyse narėse vienodai, iš jų – ir Lietuvoje. Atkreipiame dėmesį, kad kilmės rajonai išskiriami ne tik pagal klimatinės, bet ir geografinės vietų, kuriose auga ir formuojasi medžių rūšių populiacijos, sąlygas, todėl aukštis virš jūros lygio labai svarbus prekiaujant miško dauginamąja medžiaga tarp šalių narių, kuriose ekologinės sąlygos, prie kurių prisitaikiusios medžių rūšys, yra labai skirtingos. Pavyzdžiui, jeigu Lietuvoje aukštis virš jūros lygio nėra svarbus prekiaujant miško dauginamąja medžiaga šalies viduje, tačiau visada bus svarbus kitai šaliai narei, kuri norės pirkti miško dauginamąją medžiagą iš Lietuvos ir ją naudoti kalnuotame savo šalies rajone. Lietuvoje labai svarbu neplatinti kitos šalies miško dauginamosios medžiagos, gautos iš kalnuotų vietovių, nes jose formuojasi atitinkami medžių rūšių genotipai, prisitaikę augti kalnuotose vietovėse ir pan.
	Siūloma projekte 2 straipsnį papildant nauja 11 dalimi tikslinti sąvokas: vietoje „miško dauginamoji medžiaga“ naudoti „miško veisimo medžiaga“, vietoje sodmeninės augalų dalys“ naudoti „auginiai“, vietoje „sėklinė medžiaga“ – „sėklos“.	Neatsižvelgta. Terminas „miško dauginamoji medžiaga“ turi platesnę reikšmę 1999 m. gruodžio 22 d. Tarybos direktyvos 1999/105/EB, kurią įgyvendina teikiamo Projekto nuostatos, kontekste. Miško veisimas – miško želdinimas ir žėlimas žemėje, kurioje miškas neaugo, todėl miško dauginamoji medžiaga negali būti vadinama tik miško veisimo medžiaga. Iš miško dauginamosios medžiagos taip pat auginami miško sodmenys (sėklos), ji naudojama moksliniams tyrimams, skiepijimui (stiebo ūgeliai), mikrodauginimui (audiniai, gemalai ir kt.), ja prekiaujama arba ja atkuriamas miškas. Auginiai – tik viena iš sodmenų augalų dalių kategorijų: sodmeninėms augalų dalims dar priskiriami stiebo ūgeliai, lapų atkarpos, pumpurai, šaknų ir audinių dalys, atlankos ir kt. Sėklinė medžiaga – ne tik sėklos, bet ir kankorėžiai, vaisiai, vaisynai. Apie tai plačiau paaiškinta ne tik minėtoje 1999/105/EB direktyvoje, bet ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro tvirtinamuose Miško dauginamosios medžiagos nuostatuose.
	Dėl biržių ploto ir kirtimo būdo reglamentavimo: abejojama	Atsižvelgta iš dalies.

atvejinių kirtimų IIA miškų grupėje uždraudimu, numatomu plynųjų pagrindinių miško kirtimų 1 ha ploto biržės dydžiu regioniniuose parkuose ir draustiniuose, siūloma nustatyti atvejus, kada nacionaliniuose parkuose galimi plynieji kirtimai, teigiama, kad ūkiniuose miškuose bus nepagrįstai apribojamas sanitarinių kirtimų plotas ir klausiama, negi bus paliekami neiškirsti miško kenkėjų ir ligų židiniai, jeigu jie viršys 8 ha. „Dėl siekių keisti ūkininkavimo tikslus ir ūkininkavimo režimus miškų grupėms. Projekto 3 straipsniu siūloma gana esmingai keisti LR miškų įst. 3 straipsnio nuostatas, apibrėžiančias dabartinių miško grupių paskirtį (tikslus) ir nustatytą ūkininkavimo režimą. Tas kelia didelį miško savininkams ir miškininkams dėl sekančių priežasčių: a) pakeitimų rengėjų siūlymai gan esmingai keisti ūkininkavimo tikslą ir ūkininkavimo režimą nėra pagrįsti moksliniais tyrimais dėl jų būtinybės, neatliktas vertinimas pateikiant atsakymus į esminį klausimą: Kokių ir kiek ekologinių paslaugų, bioįvairovės būtų prarasta, jei būtų įgyvendinti pataisų rengėjų siūlomi apribojimai ar draudimai miškininkavimo? Nemaža dalis jų tinkamai nepagrįsti, prieštarauja miškininkystės mokslo žinioms ir elementariai ūkinės veiklos patirčiai, priėmimo atveju iššauktų didelio masto neigiamą poveikį ekonominiu, socialiniu ir taipogi ekologiniu aspektais. Siūlomi miško kirtimo būdai nepagrįsti natūralaus miško bendrijų vystymosi dėsningumų panaudojimu, o daugeliu atvejų jiems prieštarauja. Aplinkos ministerija iki šiol neturi konkrečių mokslinių rekomendacijų dėl konkrečioms gamtinėms vertybėms palankiausias sąlygas užtikrinančių ūkininkavimo priemonių tinkamumo. Įstatymo projektu keičiamo 3 straipsnio 1 punkte numatoma uždrausti atvejinius kirtimus II a miškų grupės medynuose: <... Šios miškų grupės (IIa) medynuose draudžiami <i>atvejiniai</i> ir plynieji miško kirtimai...>Paliekami tik atrankiniai kirtimai. Pagal dabar galiojančias Miško kirtimų taisykles " 42.4. IIA miškų grupės medynuose taikomi grupiniai atrankiniai pagrindiniai miško kirtimai.>, t.y galima iškirsti	Minimi apribojimai kompromisiniai, nustatyti po ilgų diskusijų su kardinaliai priešingai mąstančiais socialiniais partneriais, mokslininkais, aplinkosaugininkais. Projektas ne kartą aptartas su mokslininkais. Buvo reaguojama į augantį visuomenės nepasitenkinimą plynaisiais miško kirtimais, tačiau tuo pačiu ieškota racionalaus balanso tarp ekonominių, socialinių ir ekologinių darnaus miškų ūkio aspektų. Siekiama mažesnio plynųjų miško kirtimų kiekio, lygiagrečiai sudarant palankesnes sąlygas neplyniesiems kirtimams IIB, III ir IV grupių miškuose. Atkreipiamas dėmesys, kad 3 str. 5 d. 1 punkte išbraukiant žodžius „išskyrus plynuosius sanitarinius kirtimus“ („Plynųjų pagrindinių miško kirtimų, išskyrus plynuosius sanitarinius miško kirtimus, biržės plotas negali būti didesnis kaip 8 ha..“) nėra apribojamas sanitarinių kirtimų plotas, o tik ištaisoma anksčiau įstatyme įsivėlusi techninė klaida, nes plynieji sanitariniai miško kirtimai nėra ir nebuvo priskiriami pagrindiniams miško kirtimams, todėl jiems nebuvo ir nenumatoma nustatyti biržės ploto apribojimo. O galimi plynųjų pagrindinių miško kirtimų nacionaliniuose parkuose atvejai išlieka tie patys – pelkinių ir užmirkusių augaviečių medynuose.
--	---

	tik 0,1ha lizdus. Jų kartojimas galimas tik kartą per 10 metų. Sunku įsivaizduoti jog tokiu būdu pavyks įgyvendinti IIa miškų grupei keliamus tikslus : „išsaugoti, formuoti neintensyviai naudoti arba atkurti biologinės įvairovės išsaugojimo paslaugas teikiančias miško ekosistemas su įvairiaamžiais medynais“. Jau daug metų diskutuojama apie tai, jog toks lizdų dydis yra per mažas norint atkurti mišką (šiuo atveju įvairiaamžius medynus). Pernai AM ir VMU delegacija buvo išvykusi į Lenkiją (Bialystoko vaivadiją) susipažinti su šios šalies miškininkų patirtimi vykdant neplynus kirtimus. Lenkijoje atskirais atvejais neplynuose kirtimuose galimi iki 1ha lizdai. Įstatymo projektu keičiamo 3 straipsnio 5 dalimi ūkiniuose miškuose nepagrįstai apribojamas sanitarinių kirtimų plotas (dabartinėje redakcijoje plyniams sanitariniams kirtimams taikoma išimtis). Negi ištis bus paliekami neiškirsti miško kenkėjų ar ligų židiniai, jeigu jie viršys 8ha? O kaip bus saugomose teritorijose. Siūlome Įstatymo projektu keičiamame 3 straipsnyje <i>būtinai numatyti, kuriais atvejais nacionaliniuose parkuose esančiuose miškuose galimi plyni kirtimai</i>, kadangi šiuo metu galiojantis reglamentavimas jau parodė, kad tokio būdo netaikant susiduriama su daug problemų atkuriant tikslineis medžių rūšimis.“	
	Siūloma numatyti sąlygą, kad šio projekto pakeitimais sumažinti kirtimų biržių plotai bus privalomi rengiant naujus miškotvarkos projektus, o kirtimai pagal iki įstatymo pataisų įsigaliojimo parengtus miškotvarkos projektus būtų leidžiami, jei juose suprojektuoti ir patvirtinti biržių plotai neviršija iki šio įstatymo priėmimo nustatytų maksimalių biržės plotų.	Neatsižvelgta. Plynujų pagrindinių kirtimų biržės plotas numatomas mažinti tik III miškų grupėje (nuo 5 ha iki 3 ha). Situacija, kaip elgtis privačių miškų savininkams įvykus pasikeitimams, dėl kurių miškas vidinės miškotvarkos projekte arba Leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, aptarta Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-1055, 23 punkte. Jame nustatyta, kad pakeitus miškų grupę ar įvykus kitiems pasikeitimams, dėl kurių miškas vidinės miškotvarkos projekte arba Leidime nurodytomis sąlygomis negali būti kertamas, privačių miškų savininkams, kurių miškuose įvyko šie pasikeitimai, kompensuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1578

		patvirtintu Kompensacijų privataus miško savininkams ir valdytojams, kurių valdose steigiamą naują saugomą teritoriją, keičiamas esamos saugomos teritorijos statusas arba nustatyti veiklos apribojimai realiai sumažina gaunamą naudą arba uždraudžia anksčiau vykdytą veiklą, apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašu. Jei biržės ekonominės vertės sumažėjimo ar praradimo negalima kompensuoti šiuo ar kitais įstatymų nustatytais būdais, Leidimai kirsti mišką privačių miškų savininkams išduodami ir miškas kertamas vadovaujantis miškotvarkos projekto patvirtinimo metu galiojusiais teisės aktais.
	Dėl kompensavimo už ūkinės veiklos apribojimus miškuose nustatymo: siūloma įtvirtinti, kad dėl apribojimų patiriami nuostoliai apskaičiuojami pagal rinkos vertę, kompensacijos būtų numatytos už visus ūkinės veiklos apribojimus, kompensacijos turi būti numatytos už ūkininkavimo apribojimus EB svarbos miško buveinėse, numatyti mokestines lengvatas už apribojimus, įtvirtinti nuostatą, kad apribojimai nuosavybei taikomi tik tada, kai yra įregistruoti į Nekilnojamojo turto kadastrą ir registrą, nustatyti pilno kompensavimo priemonės už naujus apribojimus ir kt. „Dėl kompensavimo privačių miškų savininkams už nustatytus veiklos apribojimus Pritariame, kad šis Miškų įstatymo papildymas straipsniu, nusakančiu kaip yra kompensuojama už nustatytus veiklos ribojimus, yra reikalingas. Atkreipiame Vyriausybės dėmesį ir siūlome pavesti Aplinkos ministerijai rengiant šios dalies reglamentavimą numatyti, kad: Kompensavimas už ūkinės veiklos apribojimus privačiuose miškuose turi būti nustatomas <i>visais atvejais</i>, kai dėl apribojimų <i>miško plotui</i> patiriami nuostoliai (tiesioginiai ūkinės veiklos nuostoliai ir sumažėjusi nuosavybės vertė); <i>už tokius pat apribojimus nuosavybei turi būti mokamos tokios pat kompensacijos</i>, nepriklausomai nuo to, koku teisės aktu jos yra nustatytos. Jau ne kartą kėlėme pasiūlymą, kad būtų tikslinga kompensacijų tvarką nustatyti viename teisės akte, nes šiuo metu kompensacijų už nustatytus apribojimus	Neatsižvelgta. Projekte nustatytas kompensavimo mechanizmas už veiklos apribojimus <u>ne saugomose teritorijose</u> esančiuose privačiuose miškuose, kas iki šiol galiojančiuose teisės aktuose nėra reglamentuota. Kompensavimo mechanizmas yra beveik analogiškas Saugomų teritorijų įstatyme reglamentuotam kompensavimo mechanizmui už apribojimus saugomose teritorijose. LMSA siūlo iš esmės keisti kompensavimo už veiklos apribojimus principus. Tokių esminių principų peržiūrėjimas ir keitimas reikalauja atskirų, platesnių ir išsamesnių diskusijų, taip pat ir kitų įstatymų, reglamentuojančių kompensacijas, įvertinimo. Taip pat tai reikšmingai keistų valstybės biudžeto poreikį, todėl negali būti vertinama skubotai. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro paskirtis yra kaupti ir išviešinti duomenis apie nekilnojamuosius daiktus, nuosavybės bei kitas daiktines teises į šiuos daiktus, šių teisių suvaržymus, įstatymų nustatytus juridinius faktus. Atitinkamų duomenų įrašymas į kadastrą ar registrą nėra laikomas atitinkamos teisės atsiradimo ar jos apribojimo pagrindu, nes tai yra tik valstybės siekis išviešinimo būdu užtikrinti teisių apsaugą, suteikiant patikimą ir teisėtai gautą informaciją apie teisių pasikeitimus bei jų suvaržymus. Atsižvelgus į tai, manome, kad siūlomas reguliavimas prieštarautų Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro paskirčiai. Pažymėtina, kad visi apribojimai nuosavybės teisei paprastai nustatomi atitinkamais teisės aktais, todėl išskirtinio teisinio reguliavimo nustatymas miško savininkams, kad jiems apribojimai įsigaliotų tik nuo jų

apskaičiavimą ir išmokėjimą norima nustatyti Saugomų teritorijų, Miškų ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymais už ūkinės veiklos apribojimus turi būti atlyginama <i>rinkos verte</i> Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 str., įtvirtinta imperatyvi nuostata, jog atlyginama turi būti teisingai, kas teismų praktikoje yra suprantama kaip <i>rinkos vertė</i>. Tai reiškia, kad turi būti mokama kompensacija periodiškai už tuo laikotarpiu patirtus suvaržymus, o jei suvaržymai yra nuolatinio pobūdžio ir žemės sklypu, jo dalimi dėl nustatytų apribojimų nebegalima naudotis pagal paskirtį – tokia žemės (žemės sklypas ar jo dalis) paimama visuomenės poreikiams, ir atlyginama <i>rinkos verte</i>. Teisinio tikrumo ir sąžiningumo principai reikalauja, kad <i>kompensacijos turėtų būti mokamos tol, kol nuosavybei yra taikomi apribojimai</i>, nes tai ne tik sąlygoja tiesioginius ūkinės veiklos nuostolius, bet ir sumažina nuosavybės vertę. Remiantis aukščiau išdėstyta, siūlome nustatyti <i>pilno kompensavimo priemones</i> už naujus apribojimus nuosavybei ir ūkinei veiklai joje bei dėl suvaržymų/ar papildomų būtinų veiklų atsirandančias <i>papildomas išlaidas</i>: Įstatymo projekte būtina aiškiai įvardinti rinkos vertę, kaip kompensacijos pagrindą, įtvirtinant pilną miško savininko ar valdytojo patiriamų praradimų (žalos ar/ir negautų pajamų) kompensavimą. . Bandymai reglamentuoti kitaip prieštarauja LR Konstitucijai. Tą iliustruoja, pavyzdžiui, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis teismas priėmė nagrinėti prašymą ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja teisinis reguliavimas, kuriuo nustatytas maksimalus vienkartinės kompensacijos, mokamos už naudojamą tinklą operatorių naudai nustatytu žemės servitutu, dydis (prašymo Nr. 1B-27/2018). Privalu įtvirtinti, kad apribojimai ar draudimai privačiai nuosavybei yra taikomi, kai jei yra įregistruoti įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą. kompensavimas ir subsidijos taikomi miško plotui, o ne asmeniui, tad pasikeitus miško savininkui ar valdytojui išlieka ne vien nustatyti veiklos apribojimai, bet ir miško	įrašymo į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos, taip pat prieštarautų konstituciniam visų asmenų lygybės principui bei neatitiktų teisėkūros sistemiškumo principo
--	--

	valdai taikomos kompensavimo priemonės. Kompensacijas būtina numatyti <i>už visus ūkinės veiklos apribojimus</i>, o ne vien tik atvejais, kuomet keičiama miškų grupė. (Pavyzdžiui, į Įstatymo projekte aptariamus atvejus, kuomet būtų mokamos kompensacijos, neįtraukti kiti apribojimai: apie saugomų paukščių lizdavietes, dėl kirtimo laiko sutrumpinimo nekertant perėjimo laikotarpiu, dėl draudimo kirsti neįšalus gruntui (ko dabar beveik nebūna), dėl kirtimo būdo, kai uždraudžiami plyni ir medienos gamyba yra brangesnė kertant neplynai, o atrankinių kirtimų atveju vienaamžiuose medynuose iki paskutinio atvejo mediena praras kokybę ir t.t). Kompensacijos privalo būti numatytos ir išmokamos už ūkininkavimo apribojimus/draudimus ir Europos Bendrijos svarbos miško buveinėse. Būtina numatyti, kad už įvedamus apribojimus gali būti taikomos <i>mokestinės lengvatos</i>. Įstatymo projekte (4 punktas), 10² straipsnio 3 dalyje įvedama <i>diskriminacinė nuostata</i> : <... kompensacijos išmokamos tik tuo atveju, jeigumiško plotas ... buvo grąžintas natūra.> Tokiu būdu projekto rengėjai siekia diskriminuoti miško savininkus, kuriems nuosavybė buvo grąžinta kaip kompensacija už neišlikusį nekilnojamąjį turtą arba kurie mišką įsigijo kitais teisėtais būdais (pirko, gavo paveldėję ir pan.). Tokios diskriminacijos įstatyme neturi būti, o kompensavimas ir subsidijos turi būti <i>taikomi miško plotui, o ne asmeniui</i>. Tad pasikeitus miško savininkui ar valdytojui išlieka ne vien nustatyti veiklos apribojimai, bet ir miško valdai taikomos kompensavimo priemonės. 10² straipsnio 3 punkte yra painiavos apibrėžiant kompensacijų objektą: ...<laikinau uždraudžiamas dalis brandžių medžių iškirtimas.> toliau tame pačiame punkte ... < , kai miškas pasiekia pagrindinių amžių...> Tai apie ką kalbama: apie brandžius medžius, medynus ar mišką? Ir kodėl šnekama tik apie brandžius medynus ar medžius, o kur medienos praradimai iš tarpinių kirtimų? Įgyvendinant 17-sios Vyriausybės programos 91.14. punktą,	
--	---	--

numatyti, kad Įstatymo projektu teikiamame 10² straipsnyje nustatytas teisinis reglamentavimas taip pat *taikomas mokant aplinkosauginės išmokas, subsidijas, skiriant tikslinės investicijas ar kompensuojant už apribojimus*, kurie šio Įstatymo nustatytais atvejais nustatomi su miško savininku ar valdytoju sudarant *individualias apsaugos sutartis* dėl veiklos apribojimų, konkrečių specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ar techninės pagalbos.

Nepritariame, kad kompensacijos būtų mokamos iš skurdžių *Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšų finansavimo programos* biudžeto, kurios surenkamos iš pačių miško savininkų ir valdytojų (!) ir iš esmės turi būti skiriamos miškų ūkio plėtrai finansuoti. Be to, akivaizdu, kad dėl numatomų įvesti drastiškų miško kirtimų apribojimų lėšų surinkimas į šią programą ženkliai sumažės.

Paaškinimas: Aplinkos ministerija skaičiavimų-kiek tektų išmokėti kompensacijų- kol kas neturi, nors bauginantį mastą tokiu atveju būtinų kompensacijoms išmokėti sumų ir grėšiančių nuostolių (viršijančius 1 mlrd. EUR !) galima bent dalinai įvertinti iš *Pažymos dėl EB svarbos miško buveinių*. Nei Seimas, nei Finansų ministerija, nei Vyriausybė, nei visuomenė apie galimas siūlomo reguliavimo realias pasekmes nėra informuojama. Netgi priešingai, bandoma formuoti klaidinančią nuomonę, neva didžiajai šių kompensacijų daliai neprireiks papildomų valstybės biudžeto lėšų, o kasmetinės išmokamos sumos sieks tik neženkliai sumas (kiek anksčiau Aplinkos ministerija skaičiavo iki 10 mln. eurų ir kad lėšos bus išmokamos iš ES paramos lėšų [šaltinis - AM 2019.01.22 pranešimas: <http://am.lrv.lt/lt/naujienos/plyniems-misko-kirtimams-riboti-konsultacijos-su-visuomene>]. Susidaro įspūdis, jog Miškų įstatymo projekte tik imituojama, kad toks kompensacinis atlygis realiai bus. Nepamatuoti suvaržymai didina miškų savininkų ir viso medienos sektoriaus nuostolius bei netikrumą dėl ateities, mažina turimų valdų vertę ir skatina jų pardavimą. Tuo naudojasi eilė stiprų finansinį užnugarį turinčių užsienio kapitalo įmonių, aktyviai supirkinėjančių

miško valdas. Savaime toks procesas gal ir nėra žalingas miškams, tačiau nukerta vieną iš saitų, tvirtai rišančių žmogų su savo kraštu.“	
Raginame įgyvendinti ne kartą viešai politikų išsakytą pažadą panaikinti 2015 m. įvestus 5% atskaitymus nuo privačių miško savininkų veiklos (<i>skaičiuojamus nuo galutinės pardavimo kainos už parduotą nenukirstą mišką ir apvaliąją medieną</i>). Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos XXII Generalinės Asamblėjos, vykusios 2019-04-18, metu LR Vyriausybės atstovas iš tribūnos viešai patikino, kad bus atsisakyta Miškų įstatymu nustatyto 5 proc. mokesčio privačių miškų savininkams. Dar anksčiau tokiems pakeitimams svarstant Miškų įstatymo pataisas jau yra pritaręs Seimo Kaimo reikalų komitetas (2017-07-05 išvada Nr. 110-P-26). Todėl siūlome patikslinti keičiamo Miškų įstatymo 7 straipsnio 2 dalies tekstą ir jį išdėstyti taip: [...] „2. Bendrosioms miškų miškų ūkio reikmėms tenkinti Vyriausybės nustatyta tvarka miško valstybinių miškų valdytojams nustatomi privalomieji 5 procentų atskaitymai į valstybės biudžetą iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką. Šie atskaitymai įtraukiami į valstybės biudžeto pajamas ir naudojami Bendrųjų miško miškų ūkio reikmių finansavimo programai įgyvendinti. [...]“	Neatsižvelgta. Bendrosios miško reikmės apima visus Lietuvos miškus: ir valstybinius, ir privačius. Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programa, į kurią patenka minimas mokestis, - tai pagrindinis mechanizmas, užtikrinantis bendrųjų miško reikmių tenkinimą. Manome, kad bendrųjų miškų ūkio reikmių tenkinimu turėtų rūpintis adekvačiai visi miškų valdytojai, neišskiriant privačių miškų valdytojų. Nėra argumentų, kodėl tik vienai iš miškų valdytojų grupių turėtų būti suteikta teisė nemokėti mokesčio, ypač įvertinant aukščiau minėtą nuostatą, kad bendrosios miško reikmės apima visus miškus.
Atkreipiame Vyriausybės dėmesį, kad šis projektas nėra teiktas derinimui su socialiniais partneriais ir plačiąja visuomene, projektas nėra apsvaistytas Miškų ūkio konsultacinėje taryboje. Ankstesniuose Aplinkos ministerijos pataisų projektuose Miškų įstatymui bandytas įtvirtinti teisinis reguliavimas buvo argumentuotai sukritikuotas miškininkų, mokslininkų, miškų ir žemės savininkų, nevyriausybinių organizacijų. Primename, kad ankstesniuose etapuose Aplinkos ministerijos rengiamo labai panašaus turinio Miškų įstatymo pataisų projektui (Nr.19-8561) nepritarė Miškų ūkio konsultacinė taryba 2019 m. kovo 4 d. posėdyje, daug kritinių pastabų turėjo ir Seimo Aplinkos apsaugos komitetas 2019 m. kovo 13 d. posėdyje, priėmęs	Neatsižvelgta. Atkreipiame dėmesį, kad projektas (visos jo versijos) buvo derinamas su suinteresuotomis institucijomis, visuomene, socialiniais partneriais. Projektas parengtas 2019 metų pradžioje. Aptartas susitikimuose su socialiniais partneriais (sausio 22 d., vasario 7 d., vasario 14 d. ir kovo 4 d.), viešai pristatytas Kaune vykusios miškų politikos diskusijoje – konferencijoje vasario 21 d. Projektas pirmą kartą TAIS paskelbtas kovo 14 d. (Nr. 19-2776). Gauta labai daug prieštarų pastabų, daugiausia iš socialinių partnerių (tiek gamtos apsaugos, tiek miško savininkų bei medienos pramonės). Projektas antrą kartą (stipriai koreguotas) TAIS paskelbtas 2019 m. liepos 10 d. (Nr. 19-8561). Gauta daug prieštarų pastabų iš visuomenės ir socialinių partnerių. Atskirais

	detalų protokolinį sprendimą šiuo klausimu. Tačiau į išsakytus argumentus neįsiklausyta ir vėl pakartotinai teikiami su miškininkystės mokslu bei praktika prasilenkiantys įstatymo pakeitimai, tik šį kartą tiesiai Vyriausybei aprobuoti. Nei Aiškinamajame rašte, nei Derinimo pažymoje nėra užsimenama apie tai, nepateikiami ir argumentuoti motyvai, kodėl ankstesniuose Miškų įstatymo pataisų projekto rengimo etapuose analogiškiems pakeitimams išsakyta kritika bei pastabas neatsižvelgta. Pasirinktas ignoravimo kelias, o kad formaliai pa(si)teisinti įtraukta daugiau keičiamų įstatymo straipsnių ir tai bandoma traktuoti, kaip visai naujas projektas. Tai yra nepriimtina ir prasilenkia su gera teisėkūros praktika. Įstatymo projekto Aiškinamajame rašte, 7 punkte, klaidinančiai teigiama, kad (citata) „Įstatymo įgyvendinimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai <i>esminės įtakos neturės</i>.“ Kai tuo tarpu netgi pačiai Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų VĮ Valstybinės miškų urėdijos, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos ir Valstybinės miškų tarnybos parengtos pažymos aiškiai įvardina dėl planuojamų įvesti apribojimų atsirasiančius <i>ženklus ekonominius nuostolius</i> bei būtinas tokiu atveju <i>išmokėti šimtais milijonų eurų skaičiuojamas kompensacijų sumas</i>.	raštais projektai buvo derinami su socialiniais partneriais, tarp jų ir LMSA. Patikslintas projektas 2019 m. rugpjūčio 23 d. pateiktas derinimui suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei (TAIS Nr. 19-9970). Pastabas suinteresuotos institucijos ir visuomenė galėjo pateikti iki rugsėjo 6 d. LMSA jų iki nustatytos datos nepateikė. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Miškų ūkio konsultacinė taryba yra patariamasis organas pasiūlymams miškų politikos ir strategijos formavimo klausimais aplinkos ministrui teikti. Ir aplinkos ministras priima sprendimus dėl šios tarybos sušaukimo. Kadangi buvo parengtos ir derintos kelios įstatymo projekto versijos, LMSA minimos pažymos rengtos ne šiai projekto versijai. Minimos šimtų milijonų eurų kompensacijų sumos buvo pateiktos hipotetiškai skaičiuojant, kas būtų, jei apribojimai būtų taikomi visoms inventorizuotoms EB svarbos natūralioms miško buveinėms. Šioje projekto versijoje apribojimai EB svarbos natūralioms miško buveinėms nėra nustatomi, todėl aiškinamajame rašte atitinkamai ir vertinamas įstatymo įgyvendinimas tam tikroms sritims. Projekto aiškinamasis raštas papildytas Valstybinės miškų tarnybos pateiktais duomenimis.
Aplinkosaugos koalicijos 2019-11-11 raštas Nr. ANVOK-97	1. 3 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas. Užtikrinti, kad IIA grupę būtų galima suteikti ir sklypams ar jų dalims, kurie yra ne tik išvardintuose draustiniuose, bet ir kitose saugomose teritorijose. <i>A – ekosistemų apsaugos miškai. Kraštovaizdžio, Telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių miškai, ar jų dalys kitų rūšių saugomų teritorijų miškai ar jų dalys, kurie dėl juose esančių gyvosios gamtos vertybių šių teritorijų planavimo dokumentuose priskirti ekosistemų apsaugos miškams, miško sklypai, kuriuose yra Europos bendrijos svarbos natūralios miškų buveinės ir su mišku susijusių Europos bendrijos svarbos rūšių buveinės, patenkantys į buveinių apsaugai svarbias teritorijas ir vietas, atitinkančias buveinių</i>	Neatsižvelgta. Manome, kad Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Saugomų teritorijų įstatymas, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas sudaro rimtą pagrindą svarbiausių EB svarbos natūralių miško buveinių apsaugai. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Miškų įstatymo 3 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad draustinių miškų dalys, vadovaujantis specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, gali būti priskirtos skirtingoms miškų grupėms. Pvz., III miškų grupėje esančių draustinių miškų dalys, kuriuose yra ypatingos gamtinės vertybės, gali būti priskirtos II A miškų grupei.

	<i>apsaugai svarbių teritorijų apsaugos kriterijus (Europos bendrijos svarbos teritorijas), kurios nustatytos tokių tipų buveinėms ir rūšims saugoti, priešeroziniai miškai.</i> <u>Pagrindimas.</u> Pagal paskirtį šis režimas turėtų būti tinkamas natūralių miškų buveinių apsaugai. Tačiau pagrindinė problema yra ta, kad IIA miško grupę bus galima nustatyti tik dalies draustinių ir priešeroziniuose miškuose. Kituose miškuose EB svarbos natūralios buveinės, EB svarbos ir Lietuvos Respublikos saugomų rūšių buveinės negalės būti priskirtos šiai grupei ir neturės atitinkamos apsaugos. Todėl, siekiant išsaugoti šias vertybes, būtina suteikti galimybę IIA miškų grupę nustatyti ir kituose gamtiniu požiūriu vertinguose miškuose. Tokia galimybė buvo iki 2015 m. rudens, kai pakeitus Miškų įstatymą ji buvo išbraukta. Dėl šio pakeitimo vertinguose gamtiniu požiūriu saugomų teritorijų planavimo dokumentuose išskirtuose miškuose ne draustinių zonose miško grupės iš II keičiamos į III ar netgi į IV ir vertybėms iškyla sunaikinimo grėsmė.	
	2. 3 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas. Iš siūlomo IIA grupės apibrėžimo pašalinti ūkininkavimo tikslą „Neintensyviai naudoti“, drausti pagrindinius miško kirtimus, o medynams išsaugoti, formuoti ar atkurti naudoti tik specialiuosius biologinės įvairovės kirtimus. <u>Siūloma formuluotė:</u> <i>A – <...> Ūkininkavimo tikslas – išsaugoti, formuoti arba atkurti biologinės įvairovės išsaugojimo paslaugas teikiančias miško ekosistemas su joms būdinga biologine įvairove. Šios miškų grupės medynuose draudžiami miško kirtimai, išskyrus specialiuosius miško kirtimus, sanitarinius miško kirtimus ekstremaliųjų įvykių, stichinių nelaimių padarinių likvidavimo ar masinio ligų ir (ar) kenkėjų išplitimo atvejais, kai reikalavimas sunaikinti kenksmingus organizmus nustatytas teisės aktuose.</i> <u>Pagrindimas.</u> Ekosistemų apsaugos miškuose neturėtų būti daromi jokie komerciniai kirtimai, net ir atrankiniai arba einamieji (retinimai). Galimi tik bioįvairovės išsaugojimo ir buveinių (medyno) struktūros gerinimo kirtimai.	Atsižvelgta iš dalies. Išbrauktas tikslas „neintensyviai naudoti“, tačiau į kitus siūlymus neatsižvelgta. Šis projektas kompromisinis, projekto nuostatos parengtos po labai ilgų diskusijų su kardinaliai priešingai tuos pačius klausimus matančiais socialiniais partneriais, privačių miškų savininkus vienijančiomis organizacijomis, miškininkystės mokslo institucijomis, aplinkosaugininkais. Buvo reaguojama į augantį visuomenės nepasitenkinimą plynaisiais miško kirtimais, tačiau tuo pačiu ieškota racionalaus balanso tarp ekonominių, socialinių ir ekologinių darnaus miškų ūkio aspektų. Siekiama mažesnio plynųjų miško kirtimų kiekio, tačiau lygiagrečiai sudaromos palankesnės sąlygos neplyniesiems kirtimams IIB, III ir IV grupių miškuose. Atkreipiame dėmesį, kad biologinės įvairovės palaikymo miško kirtimai skirti miškuose augančių uogienojų ir vaistinių augalų apšvietimo sąlygų reguliavimui, saugomų rūšių ir (arba) Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių ir jų buveinių sąlygų pagerinimui, Europos bendrijos svarbos buveinių atkūrimui arba joms būdingos miško struktūros palaikymui, medžiojamųjų gyvūnų mitybos sąlygų pagerinimui, vandens telkinių pakrančių apaugimo

	Tiek valstybiniuose miškuose, tiek privačiuose miškuose iki šiol nebuvo pakankamo supratimo ir geranoriško intereso saugoti gamtine prasme vertingus miškus. Linkstama įgyvendinti tik tai, kas būtina, nesilaikoma gamtai palankaus ūkininkavimo principų (pvz., pasiekę gamtinę brandą IIA grupės miškai iškertami atrankiniais kirtimais ar plynais sanitariniais kirtimais). Atsižvelgiant į tai būtina atsakingai parinkti ūkininkavimo režimus ir galimas kirtimų rūšis. Atsižvelgiant į tai siūlome leisti tik specialiuosius biologinės įvairovės miško kirtimus ir sanitarinius kirtimus, kai neišvengiamai to reikia.	reguliavimui, pelkių, smėlynų ir kitų plotų saugojimui nuo apaugimo sumedėjusia augalija ir kitoms gamtotvarkos priemonėms, numatytoms gamtotvarkos, saugomų teritorijų tvarkymo, saugomų rūšių apsaugos, invazinių rūšių gausos reguliavimo veiksmų planuose, projektuose ar medžioklėtvarkos projektuose ir integruotoms į vidinės miškotvarkos projektus, ir galimybė juos vykdyti IIA miškų grupės miškuose niekur nedingsta. O projekte siūlomomis nuostatomis sudaromos prielaidos plačiau taikyti atrankinius pagrindinius miško kirtimus, taip sudarant geresnes sąlygas šios miškų grupės paskirtį ir tikslus atitinkančių įvairiaamžių ir įvairiarūšių medynų formavimui.
	3. 7 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas Užtikrinti, kad saugomose teritorijose, o ypač IIA grupės miškuose, būtų galimybė leisti ilgiau nei 3 metus trunkantį natūralų miško atžėlimą, reikalingą dėl bioįvairovės tikslų. <i>Siūloma formuluotė. 10. Miškas atkuriamas ir įveisiamas mišką želdinant arba jam želiant, laikantis aplinkos ministro tvirtinamų Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimų. Kirtavietėse ir želdintinose miško aikštėse miškas turi būti atkurtas ne vėliau kaip per trejus metus po jų atsiradimo. Žuvę želdiniai ir žėliniai turi būti atkurti ne vėliau kaip per dvejus metus, atkurtini žuvę medynai – ne vėliau kaip per trejus metus nuo jų žuvimo fakto nustatymo. Šie miško atkūrimo terminai nėra taikomi saugomose teritorijose tais atvejais, kai pagal šių teritorijų planavimo dokumentus ir gamtotvarkos planus yra numatytas savaiminis atžėlimas. <...></i> <u>Pagrindimas.</u> Per greitas kirtaviečių ar dėl gamtinių priežasčių sunykusio miško apželdinimas panaikina arba labai sumažina šių buveinių naudą specializuotoms rūšims, mažina būsimos miško kartos ekologinę vertę. Tai svarbu kai kurioms paukščių apsaugai svarbioms teritorijoms ir buveinių apsaugai svarbioms	Neatsižvelgta. Savaiminis miško atžėlimas vyksta tik nesuvelnėjusiose, nesenose kirtavietėse, kur yra susidariusios palankios sąlygos medžių sėkloms sudygti. Kartais tenka taikyti ir paramos savaiminiam miško žėlimui priemones - ardyti miško paklotę. Todėl, siekiant išsaugoti atsikuriančio miško biologinę (genetinę) įvairovę, neplyni kirtimai turi būti vykdomi sėkliniais metais, prieš sėklų išbyrėjimą nuo augančių medžių. Dėl šios priežasties 3 metų miško atkūrimo terminas - pats tinkamiausias laikas atsikurti miškui savaime (žėlimu), kai želvietė dar nėra suvelnėjusi ir buvusio medyno medžiai gausiai dera. Atkreipiame dėmesį, kad saugomose teritorijose taikant neplynus (atrankinius, atvejinius) kirtimus dažnai miškas atsikuria per trumpesnį nei trejų metų laiką, kai kertant mišką paskutiniu atveju jau yra susiformavęs pomiškis. Tai klasikinės, per daugelį metų praktiškai patikrintos miškininkystės priemonės, kurias laiku ir teisingai taikant miško atkūrimo želiant problemų niekada nekilo. Savaime per nustatytus terminus negali atsikurti perbrendę medynai su silpnomis regeneratyvinėmis savybėmis, kai jie nedera arba negausiai dera. Tokie medynai turi būti atkuriami dirbtiniu būdu arba atsikuria krūmynais, pvz., lazdynais, karklais ir pan., tačiau krūmynais apaugęs plotas, vadovaujantis Miškų įstatymo 2 straipsnio 8 dalimi, nelaikomas mišku. Atkreipiame dėmesį, kad vadovaujantis Miškų įstatymo 14 straipsnio 1 dalimi, miškas atkuriamas ne pagal saugomų teritorijų planavimo dokumentus ar gamtotvarkos projektus, bet pagal

	4. Naujas pasiūlymas. 3 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas. Leisti I grupę priskirti telmologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių miškams. <u>Siūloma formuluotė.</u> <i>I grupė – rezervatiniai miškai. Tai yra valstybinių gamtinių rezervatų, valstybinių parkų ir biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esančių gamtinių rezervatų ir rezervatinių apyribių miškai, o taip pat ypatingą gamtinę vertę turinčių telmologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių, kraštovaizdžio draustinių miškai ar jų dalys. Ūkininkavimo tikslas – sudaryti sąlygas miškams natūraliai augti. Miško kirtimai, išskyrus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme ir rezervatų ar draustinių nuostatuose numatytus atvejus, draudžiami.</i> <u>Pagrindimas.</u> biologinei įvairovei saugoti yra svarbu suformuoti masyvus, kuriuose nevykdoma ūkinė veikla, tačiau žmonių lankymasis nėra draudžiamas. Vienas iš sprendimų yra tokius masyvus priskirti I miškų grupei.	miškotvarkos projektą. Neatsižvelgta. Reikia įvertinti tai, kad dalis siūlomų į pirmą miškų grupę perkelti draustinių miškų yra privatūs, o rezervatiniai miškai (I grupė) yra valstybinės reikšmės miškai, Lietuvos Respublikai priklausantys išimtinę nuosavybės teise. Todėl atitinkamai reikėtų vertinti ir galimybes išpirkti šiuos miškus. Siūlymas reikalauja platesnių diskusijų, vertinimų, analizės.
	5. 3 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas. IIB grupėje nešvelninti kirtimų režimo, o kaip tik griežtinti, užtikrinant, kad atvejiniais kirtimais nebūtų galima iškirsti plynai. <u>Siūloma formuluotė.</u> <i>B – rekreaciniai miškai. Tai yra miško parkai, miestų miškai, valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai, rekreaciniai miško sklypai ir kiti poilsiui skirti miškai. Ūkininkavimo tikslas – formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką. Šios miškų grupės medynuose draudžiami plyniai pagrindiniai—miško kirtimai, išskyrus specialiuosius miško kirtimus, sanitarinius miško kirtimus ekstremaliųjų įvykių, stichinių nelaimių padarinių likvidavimo ar masinio ligų ir (ar) kenkėjų išplitimo atvejais, kai reikalavimas sunaikinti kenksmingus organizmus nustatytas teisės aktuose.</i> <u>Pagrindimas.</u> Numatoma švelninti kirtimų apribojimus ir intensyvinti miško naudojimą IIB grupės rekreaciniuose miškuose. IIB grupės miškų funkcinė paskirtis yra tenkinti visuomenės	Neatsižvelgta. Atkreipiame dėmesį, kad atvejiniais kirtimais miškas nėra iškertamas plynai, o leidimas vykdyti atvejinis kirtimus nuo jaunesnio amžiaus yra susietas su tuo, kad siekiama sudaryti geresnes sąlygas miško kartų pakeitimui savaiminiu žėlimu, geriau panaudojant medžių regeneracijos potencialą jaunesniame amžiuje, tuo pačiu išsaugant nuolatinę miško dangą ir rekreacinėms funkcijoms užtikrinti būtinas medyno savybes.

	rekreacines, kultūrinės ar edukacines reikmes, sudaryti sąlygas plėtoti poilsio, turizmo, sporto, reabilitacijos, mokymo ar kitą rekreacinę, kultūrinę, pažintinę veiklą gamtoje. Kartu turi būti mažinamas šios veiklos žalingas poveikis aplinkai ir išsaugomas šių miškų stabilumas. Nenuostabu, kad į IIB grupės miškuose vykdomus kirtimus ypač jautriai reaguoja čia laiką leidžianti visuomenė. Atsižvelgiant į tai, kad ypač daug neigiamų emocijų ir didelį visuomenės nepasitenkinimą sukelia net ūkinės paskirties miškuose likusios plynos kirtavietės, gamtinės brandos nepasiekusiuose medynuose vykdomi supaprastinti atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai sukels dar didesnę nepasitenkinimo bangą. O šios grupės medynuose vykdomi specialieji kraštovaizdžio miško kirtimai, leistų ne tik formuoti ir išsaugoti rekreacinę miško aplinką, bet ir sutaptų su visuomenės lūkesčiais. Tokiuose miškuose kirtimų apribojimai turėtų būti griežtinami, o ne jų atsisakoma.	
	6. 3 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas. Siūlome įdėti papildomą punktą dėl EB svarbos buveinių ir saugomų rūšių apsaugos. Sutinkame, kad natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsauga iš dalies užtikrinta Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu Nr. XIII-2166, tačiau ši apsauga tik dalinė. <u>Siūloma papildomo punkto formuluotė. 8. Miško kirtimai Europos bendrijos svarbos natūraliose miškų buveinėse bei Europos bendrijos svarbos rūšių buveinėse, į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą įrašytų rūšių radavietėse bei augavietėse turi būti projektuojami ir vykdomi atsižvelgiant į natūralių buveinių ir rūšių ekologinius poreikius ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymo, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo nuostatomis, Vyriausybės patvirtintais Bendraisiais buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais.</u> <u>Pagrindimas.</u> Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas Nr. XIII-2166 neužtikrina pakankamos EB svarbos buveinių ir saugomų rūšių apsaugos, nes ją reglamentuoja tik gamtiniuose ir	Neatsižvelgta. Esminiai principai dėl EB svarbos buveinių ir saugomų rūšių apsaugos yra nustatyti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Saugomų teritorijų, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių ir kt. įstatymuose. Esant poreikiui, laikantis teisėkūros sistemiškumo, turėtų būti tikslinami minėti specialieji įstatymai.

	kompleksiniuose draustiniuose (draudžiami pagrindiniai plynieji ir atvejiniai kirtimai) ir biosferos poligonuose (draudžiami pagrindiniai plynieji kirtimai). Tai reiškia, kad pagal šį įstatymą: • gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose EB svarbos natūralių buveinių struktūrą ir saugomų rūšių buveines gali sunaikinti netinkami pagrindiniai atrankiniai kirtimai, einamieji ugdymo kirtimai ar sanitariniai kirtimai; • biosferos poligonuose lieka galimybė EB svarbos natūralias buveines ir saugomų rūšių buveines atvejinais kirtimais iškirsti visiškai; • EB svarbos natūralių buveinių ir saugomų rūšių buveinių, esančių kitų rūšių saugomose teritorijose ir už saugomų teritorijų ribų, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas nesaugo visiškai. • Siūlomi Miškų įstatymo pakeitimai nesudaro teisinių prielaidų apsaugoti su miškais susijusias EB svarbos ir nacionalines saugomas rūšis, ypač tas, kurių radavietės nepatenka į saugomas teritorijas. Atsižvelgiant į tai, kad „Natura 2000“ tinklas Lietuvoje nėra galutinai suformuotas ir EB svarbos miškų buveinės bei su jomis susijusios EB svarbos rūšys nėra pakankamai apsaugotos, labai svarbu sudaryti teisinės prielaidas saugoti EB svarbos miškų buveines už „Natura 2000“ tinklo ribų, kol jos bus įtrauktos į „Natura 2000“ teritorijas ir bus keičiama miškų grupė.	
	8. 3 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas. III grupėje plynieji kirtimai turėtų būti draudžiami, o valstybinių parkų ir draustinių III gr. miškuose turi būti draudžiami ir supaprastinti atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai. Saugomose teritorijose palaipsniui turėtų nelikti IV grupės miškų. Trumpuoju laikotarpiu valstybiniuose parkuose ir draustiniuose IV grupėje turėtų būti draudžiami plynieji pagrindiniai ir supaprastinti atvejiniai pagrindiniai kirtimai. <u>Siūlomos formuluotės:</u> <i>III grupė <...> „Šios miškų grupės medynuose draudžiami plynieji pagrindiniai miško kirtimai, išskyrus plynuosius</i>	Neatsižvelgta. Atkreipiame dėmesį, jog pasiūlymai nėra argumentuoti. III ir IVA grupių miškai skirti auginti produktyvius medynus, kartu užtikrinant ir dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas (<i>III miškų grupėje</i>), taip pat nepertraukiamai tiekti medieną (IVA miškų grupėje). Plynojo miško kirtimo ir supaprastinto atvejinio kirtimo būdų taikymas šiuose miškuose yra ūkininkavimo pagal darnaus miškų ūkio principus sudėtinė dalis. Klausimas dėl ūkinių miškų ir valstybinių parkų teritorijų persidengimo yra sprendžiamas nuolat ir kompleksiskai, tiek peržiūrint saugomų teritorijų ribas, tiek keičiant miškų priskyrimą miškų grupėms.

	<i>pagrindinius miško kirtimus šiais atvejais: pelkinių ir užmirkusių augaviečių medynuose; eglynuose, kurių pirmojo ardo eglių medžių tūris sudaro ne mažiau kaip 56 proc. medyno pirmojo ardo tūrio ir kur yra perspektyvus antras ardas; taip pat, kai kirtimais siekiama atkurti pušynus ir qžuolynus želdinant. Valstybiniuose parkuose ir draustiniuose draudžiami supaprastinti atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai“</i> <i>IV grupė <...> Valstybiniuose parkuose plynieji pagrindiniai miško kirtimai draudžiami, išskyrus pelkinių ir užmirkusių augaviečių medynus. Valstybiniuose parkuose ir draustiniuose draudžiami supaprastinti atvejiniai pagrindiniai miško kirtimai“</i> Tai pat atkreipiame dėmesį, kad ekologiniu aspektu biržių ploto mažinimo poveikis nereikšmingas ar labiau neigiamas dėl padidėsiančios miškų fragmentacijos. Atskirų biržių ploto mažinimas, bet bendro plynai iškertamo ploto nekeitimas didintų miškų fragmentaciją, neigiamai veikiančią biologinę įvairovę. Didesnis skaičius mažesnių kirtaviečių sąlygos didesnę gyvūnų trikdymą.	
Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijos 2019 m. lapkričio 4 d. raštas Nr. 155	Nepritariame uždrausti atvejinius kirtimus IIA miškų grupės miškuose. Įsigaliojus tokiam draudimui, pušynų atkūrimas pasidarytų praktiškai neįmanomu, o ir kitų rūšių medynuose vargu ar pavyktų įgyvendinti IIA miškų grupės miškams keliamus reikalavimus, nes kertant grupiniais atrankiniais kirtimais galime iškirsti tik 0,1 ha lizdus, kurie yra per maži daugumos medžių rūšių medynų atkūrimui. Nepritariame uždrausti atvejinais kirtimais kirsti >3 ha ploto biržės III miškų grupės valstybiniuose parkuose ir draustiniuose. Jei brandaus ir perbrendusio medyno plotas bus didesnis – reikės iškirsti dvi biržes, o antroje iš jų, pagal dabar galiojančią tvarką, kirsti bus galima tik po keliolikos metų. Nepritariame IV miškų grupės miškuose regioniniuose parkuose plynųjų pagrindinių miško kirtimų biržės ploto apribojimui iki 1 ha. Esant tokiam mažam biržės plotui būtų apsunkintas kai kurių medžių rūšių atkūrimas.	Neatsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, kad projekto nuostatos parengtos po labai ilgų diskusijų su kardinaliai priešingai tuos pačius klausimus matančiais socialiniais partneriais, privačių miškų savininkus vienijančiomis organizacijomis, miškininkystės mokslo institucijomis, aplinkosaugininkais. Buvo reaguojama į augantį visuomenės nepasitenkinimą plynaisiais miško kirtimais, tačiau tuo pačiu ieškota racionalaus balanso tarp ekonominių, socialinių ir ekologinių darnaus miškų ūkio aspektų. Siekiama mažesnio plynųjų miško kirtimų kiekio, tačiau lygiagrečiai sudaromos palankesnės sąlygos neplyniesiems kirtimams IIB, III ir IV grupių miškuose. Projekte nustatytas kompensavimo mechanizmas už veiklos apribojimus <u>ne saugomose teritorijose</u> esančiuose privačiuose miškuose, kas iki šiol galiojančiuose teisės aktuose nėra reglamentuota. Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, ne saugomose teritorijose esančių privačių miškų plotas, kuriame miškų grupė keitėsi nustatant griežtesnius nei buvo veiklos

	Nepritariame, kad kompensacijoms už įvairius ūkinės veiklos apribojimus būtų naudojamos Bendrųjų miškų ūkio reikmių finansavimo programos lėšos, kurios turėtų būti skiriamos miškų ūkio plėtrai finansuoti.	apribojimus, siekia 7,9 tūkst. ha. Dalyje šio ploto miškų grupė pakeista anksčiau nei miškas įsigytas nuosavybėn, kompensacijos tokiu atveju nebūtų mokamos. Reikalinga kompensacijoms išmokėti suma – preliminariai apie 1 mln. eurų kasmet arba 8-9 proc. minėtos programos apimties.
Labanoro klubo 2019 m. lapkričio 6 d. raštas Nr. 19/11-1	1. Reikalaujama atsisakyti pagrindinių miško kirtimų II miško grupėje ir Miškų įstatymo pakeitimo projekte tai formuluoti taip, kaip 2018-10-15 suformulavo speciali aplinkos ministro Kęstučio Navicko sudaryta darbo grupė – „IIA miškų grupėje – drausti vykdyti pagrindinius miško kirtimus. Leidžiama vykdyti ugdomuosius miško kirtimus, išskyrus einamuosius kirtimus. Medynuose vykdyti tik specialiuosius miško kirtimus. Sanitarinių miško kirtimų atsisakyti, tačiau leisti išimtiniais atvejais (dėl ypatingos grėsmės aplinkiniams medynams ypač pavojingų ligų ir kenkėjų plitimo atvejais). II B miškų grupėje – drausti vykdyti pagrindinius miško kirtimus. Leidžiama vykdyti ugdomuosius miško kirtimus“.	Neatsižvelgta. Projekto nuostatos parengtos po labai ilgų diskusijų su kardinaliai priešingai tuos pačius klausimus matančiais socialiniais partneriais, privačių miškų savininkus vienijančiomis organizacijomis, miškininkystės mokslo institucijomis, aplinkosaugininkais. Buvo reaguojama į augantį visuomenės nepasitenkinimą plynaisiais miško kirtimais, tačiau tuo pačiu ieškota racionalaus balanso tarp ekonominių, socialinių ir ekologinių darnaus miškų ūkio aspektų. Siekiama mažesnio plynųjų miško kirtimų kiekio, tačiau lygiagrečiai sudaromos palankesnės sąlygos neplyniesiems kirtimams IIB, III ir IV grupių miškuose. Atkreipiame dėmesį, kad biologinės įvairovės palaikymo miško kirtimai skirti miškuose augančių uogienojų ir vaistinių augalų apšvietimo sąlygų reguliavimui, saugomų rūšių ir (arba) Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių ir jų buveinių sąlygų pagerinimui, Europos bendrijos svarbos buveinių atkūrimui arba joms būdingos miško struktūros palaikymui, medžiojamųjų gyvūnų mitybos sąlygų pagerinimui, vandens telkinių pakrančių apaugimo reguliavimui, pelkių, smėlynų ir kitų plotų saugojimui nuo apaugimo sumedėjusia augalija ir kitoms gamtotvarkos priemonėms, numatytoms gamtotvarkos, saugomų teritorijų tvarkymo, saugomų rūšių apsaugos, invazinių rūšių gausos reguliavimo veiksmų planuose, projektuose ar medžioklėtvarkos projektuose ir integruotoms į vidinės miškotvarkos projektus, ir galimybė juos vykdyti IIA miškų grupės miškuose niekur nedingsta. O projekte siūlomomis nuostatomis sudaromos prielaidos plačiau taikyti atrankinius pagrindinius miško kirtimus, taip sudarant geresnes sąlygas šios miškų grupės paskirtį ir tikslus atitinkančių įvairiaamžių ir įvairiarūšių medynų formavimui.
	2. Reikalaujama atsisakyti plynųjų kirtimų III miškų grupės miškuose, o šios grupės miškuose, kurie yra valstybiniuose parkuose, draustiniuose ir rezervatų apsaugos zonose – ir	Neatsižvelgta. III grupės miškai skirti auginti produktyvius medynus, kartu užtikrinant ir dirvožemio, oro, vandens, žmogaus gyvenamosios

	atvejinių kirtimų, išskyrus išimtinis atvejus.	aplinkos apsaugos funkcijas. Plynojo miško kirtimo ir supaprastinto atvejinio kirtimo būdų taikymas šiuose miškuose yra ūkininkavimo pagal darnaus miškų ūkio principus sudėtinė dalis.
	3. Reikalaujama atsisakyti IV grupės miškų valstybiniuose parkuose, pakeičiant juos į III grupės miškus.	Neatsižvelgta. Atkreipiame dėmesį, jog klausimai dėl ūkinių miškų ir valstybinių parkų teritorijų persidengimo yra sprendžiamas nuolat ir kompleksiskai, tiek peržiūrint saugomų teritorijų ribas, tiek keičiant miškų priskyrimą miškų grupėms.
	4. Nors veiklą ES svarbos buveinėse šiuo metu reglamentuoja Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, reikia apie tai aiškiau užsiminti ir Miškų įstatymo projekte, kad neatsirastų prieštaravimų.	Neatsižvelgta. Esminiai principai dėl EB svarbos buveinių ir saugomų rūšių apsaugos yra nustatyti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Saugomų teritorijų, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių ir kt. įstatymuose. Esant poreikiui, laikantis teisėkūros sistemiskumo, turėtų būti tikslinami minėti specialieji įstatymai.
	5. Siūloma į šį projektą įtraukti naują Miškų įstatymo pataisą, kad nebūtų nepagrįstai ribojamas miško lankymas prisidengiant elnyo steigimu.	Neatsižvelgta. Siūlymas nesusietas su teikiamo projekto tikslais ir apimtimi. Siūlymas svarbus, tačiau jo įvertinimui reikalinga platesnė diskusija. Siūlome šį klausimą svarstyti atskirai, nesiejant jo su teikiamu įstatymo projektu.